

Onlar artık dünya dördüncüsü...

Yıllık üretimiyle dünyada dördüncü, Avrupa'da birinci olan Türkiye çelik boru sektörü, dünya dikişli çelik boru üretiminin yüzde 5'ini karşılıyor. 140'tan fazla ülkeye ihracat yapan sektör, ithalat vergileri, ABD ve AB'nin uyguladığı korunma önlemleri gibi sorunları aşmak için yurtdışı yatırımlarına hız veriyor.

HÜLYA GENÇ SERTKAYA

hulya.genç@paradergi.com.tr

TÜRKİYE çelik boru sektörü, yıllık 4,8 milyon ton üretimle Çin, Rusya ve Hindistan'ın ardından dünyada dördüncü, Avrupa'da birinci sırada yer alıyor. Bakü-Tiflis-Ceyhan, Mavi Akım, Şahdeniz, Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hatları Projesi (TANAP) gibi birçok önemli projeye attığı imzayla tüm dünyaya "kalitesini ve güvenilirliğini" ispatlayan sektör, dünya dikişli (kaynaklı) çelik boru üretiminin yüzde 5'ini karşılıyor. Üretimini yüzde 60'ı iç piyasada kullanılan Türkiye dikişli çelik boru sektörünün ürünleri, beyaz eşyadan otomotive, inşaatlardan enerjiye birçok sektörde kullanılıyor. Sakarya Gaz Sahası'ndaki 540 milyar metreküplük doğalgaz ulusal sisteme aktaran boru hattının kara kısmında Türki-

ye dikişli çelik boruları tercih edilmişken, Ankara 19 Mayıs Stadyumu'nun inşasında da yaklaşık 15 bin ton yerli dikişli çelik boru kullanılıyor. Yıllık 20 milyar dolara ulaşan dünya dikişli çelik boru ihracatının 2,1 milyon tonla yüzde 10,5'ini Türkiye gerçekleştiriyor. 140'ın üzerinde ülkeye ihracat yapan Türkiye çelik boru sektörünün hedef pazarları arasında Orta ve Güney Amerika ile Afrika yer alıyor. ABD ve AB tarafından uygulanan korunma önlemleri, ihracat pazarında yaşanan sıkıntılar, hammadde tedariki, finansmana erişim sorunları, yüksek finansman maliyetleri, kur riski ve ithalatta uygulanan vergi oranları sorunları nedeniyle son yıllarda üretim ve ihracat performansında istenen çıkışı yapamayan Türk dikişli çelik boru sektörü, çözümünü "pazarda üretim" ile aşmaya çalışıyor. Çelik Boru ve Profil İmalatçıları Derneği (ÇEBİD) Yönetim Kurulu Başkanı Vedat Yalçın, sektö-

Küçük çaplı boru üretiminin payı yüzde 88'lerde

Dünyada çelik boru üretimi dikişli (kaynaklı) ve dikişsiz (kaynaksız) olarak ikiye ayrılıyor. Türkiye'de dikişli çelik boru üretimi yapılıyor. ÇEBİD Başkanı Vedat Yalçın'ın verdiği bilgiye göre; kaynak teknolojisel geliştiği için dünyada dikişli çelik boruya talep her geçen gün artıyor, pazar payı büyüyor. Sektörde temel olarak dikişli çelik borular "büyük" ve "küçük" olmak üzere çaplarına göre sınıflandırılıyor. Türkiye'de "büyük ve küçük" olmak üzere her iki boru türünden yaklaşık

4.8 milyon ton üretim yapılırken, bunun yüzde 88'ini küçük çaplı çelik borular oluşturuyor. Büyük çaplı dikişli çelik borular temel olarak petrol ve doğalgaz boru hatlarında, içme suyu ve sulama yatırımlarında, ayrıca iskele ve rıhtımların inşasında kazık olarak kullanılıyor. Küçük çaplı çelik borular ise otomotiv, beyaz eşya, makine, petrol endüstrisi, mobilya, inşaat, çelik konstrüksiyon ve çelik yapılar başta olmak üzere birçok alanda kullanılıyor.

rün hızla global oyuncu olduğunu vurgulayarak, üyelerinin şu anda yurtdışında 500 bin ton seviyesine gitmekte olan bir üretim kapasitesine sahip olduğunu dile getirdi. Yalçın, sektörün sorunları devam ettikçe yurtdışına yatırımların hızlanarak artacağına işaret etti.

ÜRETİMDE İLK DÖRTTE

ÇEBİD Yönetim Kurulu Başkanı Vedat Yalçın, Avrupa'nın en büyük imalatçısı konumunda olan dikişli çelik boru sektörünü, hedeflerini, PARA Dergisi'ne anlattı. Türkiye dikişli çelik boru üretim kapasitesinin 7.5 milyon ton düzeyinde olduğunu işaret eden Yalçın, bu kapasitenin yüzde 90'ının kullanılması halinde Türkiye'nin Çin'den sonra dünyanın en fazla üretim yapan ülkesi olabileceğine işaret etti. Dünya dikişli çelik boru üretiminin 100 milyon ton olduğunu vurgulayan Yalçın, bu üretimin yüzde 60'ını Çin'in tek başına gerçekleştirdiğini, Türkiye'nin payının ise 4.8 milyon ton ile bu üretimin yüzde 5'i olduğunu kaydetti.

Türkiye'nin dikişli çelik boru üretiminin yurtiçi talebinin çok üzerinde olduğunu vurgulayan Yalçın, fiili üretimin yaklaşık 3 milyon tonunun (yüzde 60) iç piyasada kullanıldığına dikkat çekti.

2.3 MİLYAR DOLARLIK İHRACAT

Türk dikişli çelik boru sektörü ihracatının küresel belirsizliklere rağmen 2022 yılı sonunda bir önceki yıla göre miktar bazında yüzde 10.6 oranında artarak 2.1 milyon tona yükseldiğini vurgulayan Yalçın, değer bazında ise ihracatın yüzde 24.2 artarak 2.3 milyar doları aştığını kaydetti. 2022'de ülkeler bazında en fazla ihracatın Romanya, İngiltere ve ABD'ye gerçekleştirildiğini vurgulayan Yalçın, dikişli çelik boru ihracatının yarısını yaptıkları Avrupa ile ABD'nin geleneksel pa-

zlar arasında olduğunu kaydetti. ABD ve AB tarafından uygulamaya konulan koruma önlemleri sonrasında üyelerinin yeni pazarlar bulma konusunda önemli gayretleri olduğunu dile getiren Yalçın, özellikle Kuzey Afrika'ya yönelik yapılan çalışmalar sonrasında Fas'a ihracatta artış olduğunu belirtti. Yalçın, "Ayrıca, Mısır ile olan ilişkilerin düzelmeye başlaması ile bu ülkeye olan ihracatta da önemli artışlar yaşanmasını bekliyoruz. Boru talebinin ve ithalatının yüksek olduğu, Türk çelik boru sektörünün daha az girdiği pazarlar ilgisimizi çekiyor. Sektör dürbününü Orta Amerika, Güney Amerika, Afrika'ya çevirdi" dedi.

Bu arada ithalatın oldukça sınırlı olduğunu belirten Yalçın, serbest bölge satışları dahil

olmak üzere ithalat miktarının 100 bin ton ile sınırlı kaldığını dile getirdi.

“DEPREM OLUMSUZ ETKİLEDİ”

Yurtiçi ve yurtdışı piyasalarda talep daralması nedeniyle özellikle 2023 yılının ilk yarısının durgun geçtiğini söyleyen Başkan Yalçın, “Özellikle Türkiye’nin en önemli ihracat pazarlarından Avrupa’da yaşanan durgunluk, talebin gerilemesinde etkili oldu. Yurtiçinde başta finansman kaynaklı olmak üzere bazı projelerde yaşanan gecikmeler talebi olumsuz etkiledi. Bir de bu yıla depremin olumsuz etkisi oldu. Şubat 2023’te yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlerde bazı üyelerimizin üretim tesisleri etkilenirken, bölgedeki üreticilerin hammadde girişlerinde sıkıntılar yaşandı” dedi.

Yalçın’ın verdiği bilgiye göre; Türkiye’nin dikişli çelik boru ihracatı 2023 yılının ilk altı ayında geçen yılın aynı dönemine göre değer bazında yüzde 24.5 azalışla 927 milyon 735 bin dolara geriledi. Yalçın, hedeflerinin 2023 yılını en az 2022 yılı seviyesinde ihracatta ve üretimde kapatmak olduğunu vurguladı.

YURTDIŞINA YATIRIMLAR ARTIYOR

Türk çelik boru üretim sektörü, yurtdışına yatırımlarıyla da dikkat çekiyor. ÇEBİD Yönetim Kurulu Başkanı Vedat Yalçın, Türk yatırımcıların Avusturya, İspanya, Polonya, Romanya başta olmak üzere Avrupa’nın çeşitli ülkelerinde, Kuzey Afrika’da, ABD’de, dünyanın muhtelif ülkelerinde üretim yatırımları yaptığını kaydetti. Son 10 yıldır yurtdışı yatırımlarının arttığını belirten Yalçın, bunun gerekçelerinden bazılarını şöyle aktardı:

“Büyük çaplı borularda nakliye/navlun maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle yerinde üretim fizibil olabiliyor. Yurtdışına yatırımlarında koruma önlemleri bunun içindeki en

önemli faktörlerden biri. Kotaları aşarsanız vergiler var. Zaman zaman açılan dumping soruşturmaları var. Firmalar bu sorunları aşabilmek için yurtdışında yerinde üretim kararı veriyor. Bunlar tek faktör değil. Türkiye’nin kalite, marka, büyüklük olarak dünya çapında tanınan ve bilinen firmaları var. Bunlar da doğal olarak o pazarlara gidiyorlar. Sektör artık hızla global oyuncu olmakta.”

HİDROJEN BORU HATLARI GÜNDEMDE

Kuraklık nedeniyle son yıllarda sulama projelerinde çelik borunun öneminin daha da ortaya çıktığını söyleyen Yalçın, kaynakla birleştirildiği için çelik boruyla yapılan sulama projelerinde kaçakla karşılaşamayacağını vurguladı. Yalçın, “Türkiye henüz sulama ve içme suyu yatırımlarını tamamlamadı. Tamamlaya bile; hangi boru hattını yaparsanız yapın, hepsinin bir ekonomik ömrü var. Tasarımın kriterine göre değişmekle birlikte su ve sulama yatırımlarında boru hattının ömrü 50 yıla çıkıyor. Türkiye büyük bir ülke. Yeni yatırımlara ihtiyaç duyuluyor. Su kaynaklarının büyükşehirlere uzak mesafelerden getirilmesi gerekiyor” dedi.

Yeni çevreci enerji sistemlerinden birinin hidrojen olduğunu vurgulayan Yalçın, hidrojenin boru hatlarıyla iletililebileğine, ancak mevcut boru hatlarının hidrojeninin taşınması için uygun olmadığına işaret etti. Yalçın şunları kaydetti:

“Hidrojen boru hatlarına yönelik gerekli hazırlıkları üye firmalarımız yapıyor. Halihazırda hidrojen boru hatları için kullanılacak çelik boruları üretmek için hazırlıkların tamamlanıp sertifikalarını alanlar, üretime geçecekler var. Hidrojen boru hatlarının orta vadede önemli bir konu olacağını düşünüyoruz. Kısa vadede ise hala daha sulama ve enerji, doğalgaz hatları merceklerimizde.”

HAMMADDE DÖVİZLE, YURTIÇİ SATIŞLAR TL İLE

Başkan Vedat Yalçın sektörün öne çıkan sorunlarına da değindi. Finansmanın, ülkenin olduğu gibi sektörün de en önemli sorunu olduğunu vurgulayan Yalçın, hem finansmana erişimde hem de finansman maliyetlerinde sorun yaşandığını kaydetti. Yalçın, “Bizim sektör dolar bazlı konuşulur. Hammaddeyi yurtiçinden de yurtdışından da alsak dolarla ödeme yapılıyor. Buna karşın yurtiçi satışların tümü Türk lirasıyla gerçekleşiyor. Bu da bizi kur riskine maruz bırakıyor. Bunun için de bankacılık ve finans sektöründen belli argümanları kullanarak bu riski minimize etmeye çalışıyoruz. Kamu ödemelerinde gecikmeler yaşanabiliyor. Üretim maliyetlerinin yüksekliği de diğer bir sorun. Hammaddenin

çoğunluğu yurtiçinden tedarik ediliyor. Türkiye’nin yassı çelik üretimi az, tüketimi fazla. Hammadde tedarikinde sıkıntı yaşanıyor. Sektör şu anda ciddi yatırımlar yapıyor. Bu yatırımlarla önümüzdeki yıllar itibarıyla yassı çelik üretimindeki açık kapanacak. Bu hepimizin beklediği güzel haber. Daha çok üretilebilsin ki biz de ülkemizden alabilelim. Ayrıca yassı çelik sektöründe uygulanan koruma önlemleri var” dedi.

50 bin kişi istihdam ediyor

Türkiye dikişli çelik boru sektöründe irili ufaklı 50 firma faaliyet gösteriyor. ISO 500 listesinde her yıl sektörden 10 civarında şirketin yer aldığını ifade eden Yalçın, doğrudan ve dolaylı sektörde 50 bin kişinin istihdam ettiğini kaydetti. Yalçın, dikişli çelik boru sektörünün, Türkiye ekonomisine üretim katkısının 6 milyar dolar olduğunu söyledi.